

Sygn. akt II CSK 386/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa S. A.

przeciwko M. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 marca 2014 r.

skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 11 października 2012 r.

1. oddala skargę kasacyjną,

2. przyznaje adw. K. S. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego) kwotę 5 400 (pięć tysięcy czterysta) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 lipca 2011 r. Sąd Okręgowy w Ł. zasądził od M. S. na rzecz S. A. kwotę 1.325.326 zł z odsetkami od 3 lutego 2010 r. tytułem odszkodowania i wynagrodzenia w związku z niewykonaniem przez pozwaną zawartej przez strony umowy. Sąd Okręgowy ustalił, że strony w dniu 29 stycznia 2009 r. zawarły umowę o świadczenie usług, w myśl której powód miał organizować, według schematu wynikającego z umowy, kursy nauki języka angielskiego przy zastosowaniu metody nauczania, której pozwana była autorem, miał też świadczyć na rzecz pozwanej, za uczestników kursów, opłaty wymienione w umowie, a także miał obowiązek zapewnić warunki szczegółowo opisane w umowie (sale, pomoce osobowe, naukowe i techniczne itp.), za wynagrodzeniem ustalonym w umowie. Umowa ta uległa zmianie, przez zawarcie przez strony dwóch aneksów, z dnia 29 kwietnia 2009 r. i z dnia 8 lipca 2009 r. W dniu 10 lipca 2009 r. strony zawarły drugą umowę o świadczenie takich samych usług, ze wskazaniem, jak uprzednio, systemu organizacji kursów języka angielskiego, obowiązków pozwanej i powoda, z określeniem jego wynagrodzenia oraz należnej mu do dnia 27 lipca 2009 r. premii w kwocie 150.000 USD. Powód zawarł umowy z pozwaną w związku z podawaną przez nią informacją, co znalazło też odzwierciedlenie w umowach, że testowanie jej metody nauczania objęte jest dotacją ze środków Departamentu Edukacji Rządu Federalnego USA. Powód wywiązał się z obowiązków wynikających z umowy z dnia 29 stycznia 2009 r., do realizacji dalszych kursów nauki języka angielskiego nie doszło, z przyczyn leżących wyłącznie po stronie pozwanej. Okazało się, że pozwana nigdy żadną dotacją Rządu USA nie dysponowała. Pozwana uchylała się od zapłaty powodowi wynagrodzenia, fałszywie go informując o zastrzeżeniach pochodzących jakoby od osób dysponujących dotacją, przedstawiała przelewy jako dowody płatności, które nigdy nie nastąpiły. Ostatecznie za uzasadnione uznał Sąd żądanie zapłaty, pomniejszone o zapłacone 90.300 zł, wynagrodzenia w kwocie 610.626 zł wynikającego z aneksu z dnia 29 kwietnia 2009 r. do umowy z dnia 29 stycznia 2009 r. oraz żądanie zapłaty kwoty 96.000 zł obejmującej zwrot kwot uiszczonych przez powoda pozwanej za rekrutację 60 słuchaczy za niezrealizowane 5 miesięcy

kursu i żądanie zapłaty 259.000 zł stanowiącej zwrot należności uiszczonej pozwanej za rekrutację 90 słuchaczy z umowy z 10 lipca 2009 r., a także żądanie zapłaty 450.000 zł z tytułu umówionej premii.

Wyrokiem z dnia 11 października 2012 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego, dzieląc poczynione przez ten Sąd ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną. Wskazał na przepisy art. 735 § 1 i art. 744 k.c. w związku z art. 750 k.c. jako prawidłową podstawę prawną rozstrzygnięcia.

W skardze kasacyjnej, z powołaniem się na podstawę z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. pozwana zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 i art. 382 k.p.c. przez pominięcie dowodu w postaci aneksu z dnia 8 lipca 2009 r. i zasądzenie wynagrodzenia na podstawie aneksu z dnia 29 kwietnia 2009 r. w kwocie 610.626 zł, mimo że aneks drugi, pominięty przez Sąd, przewidywał wynagrodzenie niższe, w kwocie 468.200 zł. W ramach tego zarzutu pozwana zakwestionowała też prawidłowość ustalenia Sądu co do zawarcia przez strony drugiej umowy, z dnia 10 lipca 2010 r. Następnie skarżąca powtórnie zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. wywodząc, że Sąd nie wyjaśnił dostatecznie podstawy prawnej rozstrzygnięcia, ponieważ w uzasadnieniu wyroku brak jest wskazania takiej podstawy dla orzeczonego przez sąd zwrotu części świadczenia, z okresu, kiedy umowa stron nie była kontynuowana. Czyniąc kolejny raz zarzut naruszenia art. 233 § 1 oraz art. 382 i art. 328 § 2 k.p.c. skarżąca zarzuty te powiązała z twierdzeniem, że Sąd drugiej instancji dokonał odmiennych ustaleń faktycznych niż Sąd Okręgowy w zakresie tytułu z jakiego powodowi należała się premia, co miało wpływ na wynik sprawy ponieważ ustalenie sądu drugiej instancji jest nielogiczne i stoi w sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego.

We wnioskach kasacyjnych skarżąca domagała się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oczywiście chybiona jest skarga kasacyjna w zakresie wskazującym na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Przepisy art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 in fine k.p.c. wyłączają, jako podstawę skargi kasacyjnej, zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów i przewidują związanie podstawą faktyczną orzeczenia

sądu odwoławczego, co oznacza, że art. 233 § 1 k.p.c. jako odnoszący się wprost do oceny dowodów powołany samodzielnie (lub w związku z innym przepisem z zakresu postępowania dowodowego) nie może stanowić uzasadnionej podstawy skargi (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2010 r., II CSK 372/09; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2009 r., III CSK 338/08). Jeżeli więc skarżąca w różnych wariantach trzech punktów skargi kasacyjnej powołuje jako naruszony art. 233 § 1 k.p.c. to niewątpliwa wadliwość tego zarzutu, z przyczyny wyżej podanej, czyni go w postępowaniu kasacyjnym bezprzedmiotowym.

Chybiona jest też podstawa kasacyjna wskazująca na naruszenie prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c. Sporządzenie uzasadnienia nie odpowiadającego wymaganiom, jakie stawia wymieniony przepis, może wyjątkowo wypełniać podstawę kasacyjną przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Ma to miejsce wówczas, gdy skutek uchybienia wymaganiom określającym zasady motywowania orzeczeń nie poddaje się ono kontroli kasacyjnej, w szczególności, gdy uzasadnienie nie ma wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera takie braki, które ją uniemożliwiają (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, Nr 4, poz. 83, z dnia 26 listopada 1999 r., III CKN 460/98, OSNC 2000, Nr 5, poz. 100, z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, nie publ., z dnia 16 stycznia 2006 r., V CK 405/04, nie publ., z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, nie publ., z dnia 21 marca 2007 r., I CSK 458/06, nie publ.). Tak daleko idące wady uzasadnienia w sprawie niniejszej nie występują, podstawa faktyczna i prawna rozstrzygnięcia zostały bowiem wskazane, stąd też ocena prawidłowości rozstrzygnięcia jest możliwa. Skarżąca dowodzi jednak uchybienia temu przepisowi przez twierdzenie, że Sąd powołał podstawę prawną rozstrzygnięcia tylko dla tej części rozstrzygnięcia, która dotyczyła należnego powodowi wynagrodzenia, nie wskazał natomiast podstawy prawnej dla orzeczonego zwrotu pieniędzy za okres, kiedy umowa nie była wykonywana. Stanowiska skarżącej nie można podzielić, zauważyć bowiem należy, że Sąd Apelacyjny dla całości rozstrzygnięcia powołał podstawę prawną: art. 735 § 1 i art. 744 k.c. w związku z art. 750 k.c. Jeżeli ta podstawa prawna, zdaniem skarżącej, jest dla całości czy też części ustalonych faktów nieprawidłowa, rzeczą

skarżącej było sformułowanie w skardze kasacyjnej zarzutów naruszenia prawa materialnego, przez jego błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (z wymienieniem konkretnych przepisów w taki sposób naruszonych). Skarga kasacyjna opiera się jednak wyłącznie na podstawie naruszenia przepisów postępowania.

Nietrafny jest też zarzut naruszenia art. 382 k.p.c., który skarżąca wiąże z pominięciem przez Sąd Apelacyjny aneksu z dnia 8 lipca 2009 r., z pominięciem istnienia dwóch umów z dnia 10 lipca 2010 r. i z pominięciem ustalenia Sądu pierwszej instancji co do tytułu z jakiego miała powodowi przysługiwać premia.

Nie doszło do pominięcia aneksu z dnia 8 lipca 2009 r. przy rozstrzygnięciu o wynagrodzeniu należnym powodowi za zorganizowanie części kursów. Z ustaleń Sądów obu instancji wynikało, że kurs, za który zostało zasądzone wynagrodzenie, został przeprowadzony przez powoda w okresie od marca do czerwca 2009 r. i miał być wznowiony od września 2009 r., do czego nie doszło z przyczyn leżących po stronie skarżącej. Wykonanie przez powoda umowy w okresie, kiedy obowiązywał aneks z 29 kwietnia 2009 r. uzasadniało, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zasądzenie wynagrodzenia na podstawie tego właśnie aneksu, a nie aneksu z 8 lipca 2009 r. Przyczyny, dla których Sąd nie uwzględnił wynagrodzenia z aneksu drugiego były więc natury merytorycznej i w tych okolicznościach zarzut naruszenia art. 382 k.p.c., przez jakoby pominięcie w materiale dowodowym drugiego aneksu, musiał być poczytany za chybiony. Dodać też należy, że uwagi skarżącej o istnieniu dwóch dokumentów obejmujących dwie umowy z dnia 10 lipca 2010 r., co ma podważać ustalenie Sądu o zawarciu przez strony drugiej umowy w dniu 10 lipca 2010 r., wiążą się ściśle z oceną dowodów i ustaleniem faktycznym sądu co do rzeczywistego zawarcia takiej umowy, muszą zatem pozostać poza rozważaniami, z przyczyn wyżej już przedstawionych.

Zarzut pominięcia przez Sąd Apelacyjny ustalenia Sądu pierwszej instancji co do tytułu z jakiego miała powodowi przysługiwać premia, skarżąca powiązała z twierdzeniem, że Sąd drugiej instancji dokonał odmiennych ustaleń faktycznych niż Sąd Okręgowy co do tego tytułu, co, jak twierdzi, miało wpływ na wynik sprawy ponieważ ustalenie sądu drugiej instancji jest nielogiczne i stoi w sprzeczności

z zasadami doświadczenia życiowego. Nie ma tożsamości pomiędzy dokonaniem odmiennych ustaleń faktycznych a pominięciem części materiału dowodowego. Takie więc, przedstawione przez skarżącą uzasadnienie, nie jest uzasadnieniem właściwym dla zarzutu naruszenia art. 382 k.p.c.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach należnych pełnomocnikowi pozwanej orzeczono na podstawie § 19, § 6 pkt 7 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461).